

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
29 september 2017
Ons kenmerk
TIP/U201700697
Lbr: 17/054
Telefoon
(070) 373 8421
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Regeling zorginfrastructuur

Samenvatting

De septembercirculaire 2017 vermeldt dat het Rijk in 2018 een bedrag van € 27,8 miljoen toevoegt aan de integratie-uitkering sociaal domein in het Gemeentefonds. Dit bedrag is afkomstig uit de middelen van de beleidsregel/afbouwregeling zorginfrastructuur 2015-2017. (De beleidsregel verviel per 1-1-2015 door de Hervormingen in de Langdurige Zorg en de daaruit voortgekomen afschaffing van de AWBZ.)

Het ministerie VWS heeft het bedrag structureel op de begroting gereserveerd voor gemeenten. De middelen zijn niet geoormerkt. De gemeenten hebben de beleidsvrijheid om het geld in te zetten voor projecten waardoor kwetsbare mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

In deze ledenbrief lichten we de geschiedenis van de regeling zorginfrastructuur toe en leggen we uit hoe gemeenten de extra middelen kunnen inzetten.

Aan de leden**Datum**

29 september 2017

Ons kenmerk

TIP/U201700697

Lbr: 17/054

Telefoon

(070) 373 8421

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Regeling zorginfrastructuur

Geacht college en gemeenteraad,

1. Aanleiding

De NZa beleidsregel zorginfrastructuur, van kracht sinds 1 januari 2006, is per 1-1-2015 afgelopen. Vanaf 2015 is de Subsidieregeling Voortzetting Zorginfrastructuur 2015-2017 (hierna te noemen afbouwregeling) van kracht die afloopt per 1-1-2018

((https://www.nza.nl/regelgeving/circulaires/Care_AWBZ_14_13c_Subsidieregeling_voortzetting_zorginfrastructuur_2015_2017)).

Deze afbouwregeling is ingesteld om aanbieders de gelegenheid te geven de met subsidie gefinancierde projecten in hun reguliere begroting op te nemen.

Op basis van de beleidsregeling zorginfrastructuur konden zorgaanbieders een vergoeding krijgen voor de infrastructuur (waaronder technologie) bij het leveren van extramurale AWBZ-zorg. De beleidsregeling is tot stand gebracht om de extramuralisering verder te stimuleren.

Zorginfrastructuur versterkt de aanwezigheid van zorg en ondersteuning in de wijk met steunpunten. Ook werden technische voorzieningen ingezet zoals alarmering, meldcentrales en deurontgrendeling, die bijdragen aan het veiligheidsgevoel en de nabijheid van ondersteuning voor mensen met een beperking die nog geen beroep doen op instellingszorg. Per jaar werd voor circa 100 miljoen euro aan subsidies verstrekt. De NZa voerde de regeling uit.

Naar aanleiding van signalen uit het veld dat niet in alle gevallen met ingang van 1 januari 2018 kan worden voorzien in reguliere bekostiging, heeft staatssecretaris Van Rijn van het ministerie van VWS in december 2016 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 34 550, n. 129) de Tweede Kamer toegezegd dat hij zich zou inspannen om te komen tot een beperkte afbouwregeling vanaf 1-1-2018. Als uitgangspunten daarvoor noemde hij samenwerking, efficiency en regionale betrokkenheid.

In verband met de ontwikkeling van de nieuwe regeling nodigde VWS vervolgens een aantal wethouders uit om hun visie op de nieuwe regeling te vernemen. Op 24 januari van dit jaar vond een verkennend overleg tussen VWS, VNG en een aantal wethouders plaats. Daarna is de uitwerking van de regeling door VWS ter hand genomen.

In augustus werd bekend dat de regeling die VWS voor ogen had, juridisch niet uitvoerbaar was omdat de regeling het risico in zich heeft op ongeoorloofde staatssteun.

In het bestuurlijk overleg van 28 augustus tussen VWS en VNG is vervolgens besloten om een deel van de middelen van de afbouwregeling, te weten € 27,8 miljoen, structureel vanaf 2018 te reserveren voor de gemeenten. In 2018 wordt dit bedrag in eerste instantie eenmalig overgeboekt naar de integratie-uitkering sociaal domein, deel Wmo. De middelen zijn niet geoormerkt. De gemeenten hebben de beleidsvrijheid om het geld in te zetten voor projecten waardoor kwetsbare mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

2. Achtergrond beleidsregel/ afbouwregeling zorginfrastructuur 2015-2017

Vanwege de Hervormingen in de Langdurige Zorg – en de daaruit voortgekomen afschaffing van de AWBZ – is de beleidsregel zorginfrastructuur komen te vervallen per 1 januari 2015. De NZa heeft vervolgens in 2014 het advies gegeven om een afbouwregeling te treffen voor zorginstellingen die daar voor medio 2013 aan deelnamen. Het ministerie van VWS heeft het advies van de NZa overgenomen. De afbouwregeling genoemd in paragraaf 1 is hieruit voortgekomen.

De financiering van de afbouwregeling 2015-2017 kon worden ingezet voor:

1. Ruimten waarin afstemming plaatsvindt met betrekking tot thuiszorg.
2. Ruimten en/of technologische voorzieningen ten behoeve van het leveren van de oproepbare, onplanbare zorg op afroep met een hoge frequentie.

Onder kapitaallasten werden specifiek de kosten van afschrijvingen en rentekosten of huur die samenhangen met de investering in zorginfrastructuur verstaan. Hieronder kon – naast gebouwen – ook technische infrastructuur worden verstaan. Onder overige kosten vielen de kosten van energie, belastingen, inrichting en onderhoud. De kosten van personeel vielen niet onder de regeling.

Uit een rapport van Vilans in opdracht van VWS uit 2011 wordt duidelijke waarvoor de regeling is gebruikt (<http://www.vilans.nl/docs/producten/De%20zorginfrastructuur%20goed%20geregeld.pdf>). Op basis van dit rapport concludeert VWS dat ongeveer 20% van de subsidies is gebruikt voor bouwtechnische innovaties, zoals wijkposten en sociale restaurants. De overige 80% van het subsidiegeld is gebruikt voor technologische innovaties, zoals centrale voorzieningen, woonzorgcentra en solitaire woningen ten behoeve van beeldschermzorg en alarmering.

In de periode 2015-2017 zijn geen subsidies verstrekt aan nieuwe initiatieven. Ook is de subsidie voor sociale restaurants komen te vervallen.

Zorginstellingen kregen vanuit de afbouwregeling nog drie jaar een 100% vergoeding. Volgens VWS zijn zorginstellingen vanaf de start van de afbouwregeling geïnformeerd over het aflopende karakter per 2018. VWS heeft informatie dat een groot deel van de zorginstellingen in de periode van medio 2013 tot 2018 heeft geanticipeerd op het aflopen van de regeling. De VNG heeft gesproken met Actiz en deze organisatie plaatst kanttekeningen bij de opvatting van VWS.

Per zorgkantoorregio is globaal bekend welke initiatieven in 2017 nog subsidie hebben gekregen. In de bijlage bij deze brief vindt u een overzicht van de initiatieven per zorgkantoorregio. De initiatieven zijn niet gelijkmatig over regio's verdeeld. De meeste initiatieven bevinden zich in de regio's Utrecht, Arnhem, West-Brabant, Twente en Groningen. De informatie op instellingsniveau is bij de NZa bekend maar kan om privacyredenen niet aan derden worden verstrekt.

VWS heeft dit jaar signalen van de aanbieders van met zorg infrastructurele middelen gefinancierde initiatieven gekregen waaruit bleek dat ze er niet in geslaagd waren om de kosten van de initiatieven uit andere bronnen te financieren. Dit betrof met name de steunpunten (vastgoed). Investerings- en ICT en domotica zijn, volgens VWS, over het algemeen inmiddels afgeschreven. Actiz geeft aan dat aanbieders ook voor domotica soms kosten blijven maken vanwege de vervangingsinvesteringen die nodig zijn. De aanbieders van steunpunten hebben aangegeven dat zij genoodzaakt zijn hun activiteiten te beëindigen, als zij geen alternatieve bekostigingsmogelijkheden kunnen vinden.

3. Positie gemeenten

In paragraaf 1 is gemeld dat gemeenten in 2018 eenmalig extra budget van 27,8 miljoen in het gemeentefonds krijgen. Het budget is afkomstig van de middelen van de afbouwregeling zorginfrastructuur, maar ze zijn niet geoormerkt voor dit doel.

Er wordt uitdrukkelijk niet beoogd dat gemeenten alle instellingen, die tot 2018 subsidie ontvangen, gaan ondersteunen. Met name zorgaanbieders die een zorgsteunpunt hebben ingericht en nog geen afspraken hebben kunnen maken over een sluitende reguliere bekostiging, kunnen zich mogelijk tot de gemeenten wenden.

In de komende septembercircularis zal worden gemeld dat gemeenten ervoor kunnen kiezen een bestaand project van een aanbieder te subsidiëren, maar gemeenten mogen de middelen ook inzetten om de opstart van een nieuw project te financieren. Gemeenten hebben geen enkele verplichting om de nog lopende initiatieven van aanbieders financieel te blijven steunen. Er is geen sprake van een nieuwe afbouwregeling.

4. Toekomst: brede nieuwe innovatieregeling

Zoals hiervoor gemeld heeft VWS het bedrag van 27,8 miljoen in 2018 overgeboekt naar de integratie-uitkering Sociaal domein en vanaf 2019 structureel gereserveerd voor gemeenten op haar eigen begroting. Naast dit bedrag resteert nog structureel een bedrag van circa 60 miljoen op de begroting van VWS. VWS is voornemens met ingang van 1-1-2019 een nieuwe regeling te creëren waarmee nieuwe projecten tijdelijk gefinancierd kunnen worden. Het is nog niet bekend hoe deze nieuwe regeling er uit komt te zien.

VWS wil de nieuwe regeling samen met stakeholders (zoals zorgaanbieders, zorgverzekeraars, de zorgkantoren, de gemeenten, koepels van zorgaanbieders en cliëntenorganisaties) vormgeven. De regeling moet stevig inzetten op samenwerking en efficiëntie.

Een subsidie vanuit deze nieuwe regeling dient een prikkel te zijn tot innovatie die ingebed moet worden binnen de stelsels en zal moeten leiden tot een transitie richting een gewenst (regionaal) zorglandschap waarbij zorg en ondersteuning slimmer georganiseerd worden vanuit de vraag van de cliënt en bestaande instituties moeten worden daarop aangepast.

De VNG verwacht de komende maanden een uitnodiging van VWS om mee te denken over de nieuwe regeling. De VNG zal een aantal individuele gemeenten bij dit overleg betrekken.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a smaller loop and a short horizontal stroke.

J. Kriens
Algemeen Directeur